וועטער:
קלאָר און קיל

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאָס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

The Israelite Daily Press

מער פאַרשפּרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאַנאַדע
ווי אַלע אַנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאַמען

Vol. 21, No. 258. Wed. Nov. 18, 1931. — Published Daily except Saturday and Sunday. — רערשיינט יעדן טאָג חוץ שבת און זונטאָג — מיטוואָך ח׳ כסלו, תרצ״ב.

רבי זלאָטניק גיט אריין רעזיגנאַציע צום קאַנאַדער ציון ראַט

אַנטי-אידישע ראיאָטן אין פּוילן גייען אָן

כאַטש אין וואַרשע איז רואיק, גייען אָן די כוליגאַנישע אַטאַקעס איבער דער פּראָווינץ.
— לאַגע איז באַזונדערס ערנסט אין קראַקע. — פּוילישע סטודענטן אין פאַריז
טוען נאָך זייערע חברים אין דער היים. אָבער זיי באַגעגענען זיך מיט ווידערשטאַנד. — אונגאַרישע סטודענטן זיינען זיך מתקנא אַן פּוילישע און רופן צו אַנטי-אידישע אַטאַקעס

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו "דאָס אידישע וואָרט" פון "איטאַ")

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — די אַנטיסעמיטישע ראיאָטן וואָס זיינען אויסגעבראָכן אין לאַוויטש, אַרום וואַרשע, זיינען אונטערדרוקט געוואָרן, אָבער איינציקע אַטאַקעס אויף אידן זיינען נאָך דאָרטן אָן.

דער שול דירעקטאָר האָט ניט אָנגענומען קיין שום שריט קעגן די שיר דער וואָס האָבן דורכגעפירט די אַנטיסעמיטישע דעמאָנסטראַציע. אין לאַוויטש. פון דער צווייטער זייט אָבער האָט אַן אינציקע אידישע מיידל וואָס איז דאָרטן געווען באַשעפטיקט אינם געריכט, פריילן ליבערמאַן, אָפּגעזאָגט געוואָרן פון איר שטעלע, נאָכדעם וואָס די פאַליציי האָט געמאַכט אַן אונטערזוכונג פון די אַרויזאָכן פון די אַנטיסעמיטישע אומאָרדענונגען. דאָס האָט גע־מאַכט זייער אַ שווערן אייגדרוק אויף דער אידישער באַפעלקערונג, און די אידישע פרעגע פרעגט: די אַרויזאָכן פאַרוואָס זי איז אָפּגעזאָגט געוואָרן.

איינער פון די אידן וואָס זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן דאָרטן בעת דער אַטאַקעס, אַ געוויסער האַדעס, איז אין אַ קריטישן צושטאַנד.

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — די ענדערונג נוצן אויס דעם ברודער פון דעם אַטאַקעס, אין אַ געוויסער האַדעס, איז אין אַ קריטישן צושטאַנד.

כאַטש די ענדערונג פרעגט האַלט זיך איצט צוריק פון הערעס, האָט זיך אָבער די אַנטיסעמיטישע באַוועגונג באַלד ווי זי האָט זיך אָנגעפאַנגען, אַנ־נעהיינ פאַרשפּרייט אַלע מער איבער דער פּראָווינץ.

די כוליגאַנעס האָבן אַרגאַניזירט אַנ־טי־אידישע אַטאַקעס לעצטע נאַכט אין וואַרשעווער פאַרשטעטן ראַמבערכאָוו, אַ באַזונדערס געדריקטע אַטמאָספע־טער אין די אידישע הייזער און אין אויסגעבראָכן אין לאַוויטש, אַרום וואַר־שע, זיינען וועלכע עס זיינען געווען סטודענטן און אַרבעטער.

אויף אינם פאַרשטעל ברודנא האָבן עגדעקישע סטודענטן פון וואַרשע, מיטן געשריי "נעמט פאַר דעם ווילנער סטו־דענט!" האָבן ערנסט צעשלאָגן די אירן אַהרן קאַפּער און פייוויש לאַמשטיין. די כוליגאַנעס זיינען דערנאָך אַנטלאָפן.

אויך אין ביאַליסטאָק האָט דער שוא יוגנט, צוזאַמען מיט אַ המון, צוזאַמענ־געפאָלן זיך אַרום דער קהלה געבייוד מיט פייַנטלאַכע אויסרופן אין דראָאַנ־גען. זיי האָבן דערנאָך אַטאַקירט די שול, איינשליסנדיק די בית־שמואל שול, וואו די ספרים זיינען פאַרניכטעט געוואָרן.

פאַריז, נאָוו. 18 (איטאַ). — פּוילי־שע עגדעקישע סטודענטן וואָס לערנען אין די פראַנצויזישע אוניווערסיטעטן זיינען לעצטן אונטן אָנגעפאַלן אויף אידישע סטודענטן, אויפן בולוואַר סט. לעפּעל. זיי האָבן זיך אָבער באַגעגנט מיט אַ שטאַרקן ווידערשטאַנד, און אַ געשלעג איז אויסגעבראָכן, ביז די פאַ־ליציי איז אויסגעגעקומען. אין האָט אַרעסטירט אַ צאָל פון די טייאָבן.

צווישן די אַרעסטירטע געפינט זיך גראַף סמאַניסקאָוו טושקעוויטש, אַ פראַמינענטער פּוילישער אַרויסטאַראָט־ער. די אידישע סטודענטן האָבן זיך אָנ־לאַנגט צו אַ פּראָטעסט צום פּוילישן אַמ־באַסאַדאָר.

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — בעת אין וואַרשע איז רואיק, ווערן די אַנ־טיסעמיטישע אַטאַקעס זייטער פאַר־געוועט איבער דער פּראָווינץ. פלאַטאָ, לאָוויטש און וואַלאַלאָווקע האָבן געכבוד־בייגעוואוינט נייע כוליגאַנישע אַטאַ־קעס אויף אידן.

אַ באַזונדערס געדריקטע אַטמאָספע־ער אין דער אידישער וואָרט" פון "איטאַ")

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — די אַנטיסעמיטישע ראיאָטן וואָס זיינען אויסגעבראָכן אין לאַוויטש, אַרום וואַר־שע, זיינען אונטערדרוקט געוואָרן, אָבער איינציקע אַטאַקעס אויף אידן זיינען נאָך דאָרטן אָן.

דער שול דירעקטאָר האָט ניט אָנ־גענומען קיין שום שריט קעגן די שיר דער וואָס האָבן דורכגעפירט די אַנטי־סעמיטישע דעמאָנסטראַציע. אין לאַ־וויטש. פון דער צווייטער זייט אָבער האָט אַן אינציקע אידישע מיידל וואָס איז דאָרטן געווען באַשעפטיקט אינם געריכט, פריילן ליבערמאַן, אָפּגעזאָגט געוואָרן פון איר שטעלע, נאָכדעם וואָס די פאַליציי האָט געמאַכט אַן אונטער־זוכונג פון די אַרויזאָכן פון די אַנטיסע־מיטישע אומאָרדענונגען. דאָס האָט גע־מאַכט זייער אַ שווערן אייגדרוק אויף דער אידישער באַפעלקערונג, און די אידישע פרעגע פרעגט: די אַרויזאָכן פאַרוואָס זי איז אָפּגעזאָגט געוואָרן.

איינער פון די אידן וואָס זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן דאָרטן בעת דער אַטאַקעס, אַ געוויסער האַדעס, איז אין אַ קריטישן צושטאַנד.

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — די ענדערונג נוצן אויס דעם ברודער פון דעם אַטאַקעס, אין אַ געוויסער האַדעס, איז אין אַ קריטישן צושטאַנד.

כאַטש די ענדעקישע פרעגע האַלט זיך איצט צוריק פון הערעס, האָט זיך אָבער די אַנטיסעמיטישע באַוועגונג באַלד ווי זי האָט זיך אָנגעפאַנגען, אַנ־נעהיינ פאַרשפּרייט אַלע מער איבער דער פּראָווינץ.

די כוליגאַנעס האָבן אַרגאַניזירט אַנ־טי־אידישע אַטאַקעס לעצטע נאַכט אין וואַרשעווער פאַרשטעטן ראַמבערכאָוו,

אַ באַזונדערס געדריקטע אַטמאָספע־ער אין דער אידישער וואָרט" פון "איטאַ")

וואַרשע, נאָוו. 18 (איטאַ). — די אַנטיסעמיטישע ראיאָטן וואָס זיינען אויסגעבראָכן אין לאַוויטש, אַרום וואַר־שע, זיינען אונטערדרוקט געוואָרן, אָבער איינציקע אַטאַקעס אויף אידן זיינען נאָך דאָרטן אָן.

דער שול דירעקטאָר האָט ניט אָנ־גענומען קיין שום שריט קעגן די שיר דער וואָס האָבן דורכגעפירט די אַנטי־סעמיטישע דעמאָנסטראַציע. אין לאַ־וויטש. פון דער צווייטער זייט אָבער האָט אַן אינציקע אידישע מיידל וואָס איז דאָרטן געווען באַשעפטיקט אינם גע־ריכט, פריילן ליבערמאַן, אָפּגעזאָגט געוואָרן פון איר שטעלע, נאָכדעם וואָס די פאַליציי האָט געמאַכט אַן אונטער־זוכונג פון די אַרויזאָכן פון די אַנטיסע־מיטישע אומאָרדענונגען. דאָס האָט גע־מאַכט זייער אַ שווערן אייגדרוק אויף דער אידישער באַפעלקערונג, און די אידישע פרעגע פרעגט: די אַרויזאָכן פאַרוואָס זי איז אָפּגעזאָגט געוואָרן.

איינער פון די אידן וואָס זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן דאָרטן בעת דער אַטאַקעס, אַ געוויסער האַדעס, איז אין אַ קריטישן צושטאַנד.

כאַטש די ענדעקישע פרעגע האַלט זיך איצט צוריק פון הערעס, האָט זיך אָבער די אַנטיסעמיטישע באַוועגונג באַלד ווי זי האָט זיך אָנגעפאַנגען, אַנ־נעהיינ פאַרשפּרייט אַלע מער איבער דער פּראָווינץ.

די כוליגאַנעס האָבן אַרגאַניזירט אַנ־טי־אידישע אַטאַקעס לעצטע נאַכט אין וואַרשעווער פאַרשטעטן ראַמבערכאָוו,

אַנטי-אידישע אַקטן אין פּאָלאַנד

כלויז 350 הלוצים סערטיפיקאַטן פאַר זעקס חדשים

ירושלים, נאָוו. 18 (איטאַ). — די אפיציעלע "נאַזעט" אַנאָנסירט, אַז פאַר דעם זעקס חדשים־דיקן פעריאָד וואָס פערענדיקט זיך מאַרט 31טן, 1932, זיינען אַרויסגעגעבן ווערן צו דער אידי־שער אַגענטור סערטיפיקאַטן פאַר דער אייגוואַנדערונג פון 150 מענער אינם עלטער פון 18 און 35 יאָר, און פון 200 פרויען פון דעם זעלבן עלטער.

—(::)—

פּרייזלאָזע קונסט בילדער גע־גנב־עט אין 1927 געפונען אין מאָסקווע

מאָסקווע, נאָוו. 17. — פינף קונסט אויצרות, בילדער גענאָלן פון דעם גע־נאָלן מאָלער רעמבראַנדט, זיינען דאָ געפונען געוואָרן באַגראָבן אין בלעי־כעגע קאַנען אין צוויי באַזונדערע פּלע־צער. די דאָזיקע בילדער זיינען גע־קונסט גאַלעריי אין יאָר 1927.

די דאָזיקע פינף בילדער זיינען אַב־סאָלוט פּרייזלאָז. די בלעכן זיינען גע־וועזן פאַרזיגלט אין די בילדער זיינען אין גוטן צושטאַנד, מיט דער אויס־נאַם פון איינער, וועלכע איז עטוואָס געשעדיקט געוואָרן פון פייכטקייט, און זי וועט קאָנען לייכט פאַרדיכט ווע־רען פון דעם פינזל פון עקספּערטן.

עטלעכע פּרעמיאַ זיינען אַרעסטירט געוואָרן אין פאַרבינדונג מיט דער גנ־בה, איינשליסנדיק אַ מאָלער מיטן נאָמען קוקפּאַרעוו.

מאָרגן יאָנג דזשודעאַ פאַרן.

די אָרגאַניזאַציאָנס פאַראַמאָלונג פון דעם יאָנג דזשודעאַ דראַמאַטישן קלוב וועט אָפּגעהאַלטן ווערן דאָנערשטאָג, נאָוועמבער 19טן, 8.30 נ.מ. אין ציי־ניסטשן זאַל.

נענעראַל מאַ ענטפערט יאַפּאַן מיט פאָדערונג אַז זי זאָל צוריק־ציען אירע טרופּן פון זיין פּראָווינץ

ביטערע שלאַכט גיין אָן אינם נאַנ׳ בריק געגנט

כאַרבין, נאָוו. 18. — אויף דער פאָדערונג פון יאַפּאַן אַז זאָל צוריק־ציען זיינע טאַריפן צו צפון פון ציצי־האַר, האָט גענעראַל מאַ טשאַנשאַן גע־ענטפערט מיט אַ קעגן־פאָדערונג, אַז יאַפּאַן זאָל צוריקציען איר מיליטער פון דער פּראָווינץ העילונגקיאַנג.

דער יאַפּאַנעזישער קאָמאַנדיר האָט געפאָדערט פון גענעראַל מאַ טשאַנשאַן גיט בלויז. ער זאָל צוריקציען זיינע טרופּן; נאָר אויך אַז ער זאָל אויפגעבן זיין פאַסטן פון גאַוואַרנאַר פון העילונג־קיאַנג, ער האָט אים געגעבן צייט ביז נאָוו. 25טן אַנצוגעבן דעם אולטימע־טום.

דערווייל איז אַ בלוטיקע שלאַכט אויסגעבראָכן נעכטן צווישן ביידע אַר־מייען אינם נאַנ׳ בריק געגענט, מיט שווערע פאַרלוסטן פון ביידע זייטן. דער רעזולטאַט פון דער שלאַכט קאָן זיין, אַז זי יאַפּאַנעזער זאָלן פאַרנעמען ציציהאַר.

אַריי, נאָוו. 18. — די פעלקער־ליגע פאַראַנלאָזונג האָט זיך אָנגעשטויסן אַן אַ צאָל שווערקייטן אין איר פאַר־זוך אויסצוגלייכן דעם יאַפּאַנעזיש־כי־נעזישן כסדסה אין מאַנדזשורייע.

ערשטנס, פאָדערט יאַפּאַן די אָנער־קענונג פון אַלע אירע אָפּמאַכן מיט כינע, בעת די לעצטע פאַרלאַנגט אַן בורדיס געריכט בנוגע געוויסע אַלטע אָפּמאַכן. זאָל די ליגע אָנערקענען כי־נעזע שטאַנדפּונקט. דאַן שטעלט זי אַוועק אונטער אַ פראַגע צייכן די איי־ראָפּייאישע אָפּמאַכן, איינשליסנדיק דעם ווערסאַלער טראַקטאַט.

צווייטנס, האָט אַמעריקע אָפּגע־שוואַכט איר קעגנערשאַפט צו יאַפּאַנס אַקופּאַציע אין מאַנדזשורייע.

אַן, דריטנס, איז דאָ די מורא, אַז סאָוועט רוסלאַנד זאָל ניט בלייבן שטיין אַן אַ זייט, אַז אויב די ליגע וועט פאַר־פעלן אַ שריט אין דער ריכטונג פון אָפּשאַפונג פונם פרינציפּ פון פרייען האַנדל.

וואַשינגטאָן, נאָוו. 18. — אין די הינע פאַליטישע קרייזן באַטראַכטט מען זייער ערנסט די בריטישע טאַריף פּלע־נער, וועלכע וועלן האָבן זייער אַ גרויס־אַרבעטער פון קענינגלאַנד ווירטשאַפט־לאַכן פאַראייזן, און אַ נראַדואירטער פון לערער עמעניאַר פון לידזיס אוי־ניווערסיטעט. ער איז פאַר יאָרן גע־וועזן לערער אין רעגירונג שולעס אין ענגלאַנד און קאַנאַדע און אין געווען אַ מיטגליד פון עטלאַכע רעגירונגס קאָנפערענצן וועגן דערציאונג. ער איז אויף אַ מיטאַרבעטער אין דער עקאָ־נאָמישער סעקציע פון אידישן ווירטס־שאַפטלאַכן אינסטיטוט פון ווילנע.

מר. ראָזנבערג איז אויך טעקיק אויפן לאַקאַלן אידישן נעבעט, ער איז פּרעזידענט פון לאַקאַלן ציוניסטישן קאָונסיל, פּרעזידענט פון קולטור צענ־טער, און מיטגליד פון קולטור קאָמי־טעט פון רעדזשיינער בני־ברית.

ער איז, געווען אַ קאַנדידאַט אין די שטאָט וואָלן לעצטן יאָר און עס האָט אים געפעלט נאָר אַ קליינע צאָל שטי־מען דערווייַלס צו ווערן.

עס איז צו האָפן, אַז אַלע רעדזשיי־נער אידן וועלן טאָן אַלעס מעגלאַכעס צו העלפן זיין. דערווייַלס צום סקול באַרד, מאָנטאָג, דעם 23טן נאָוועמבער

—(::)—

פּראָפ. אַסכאַרן פריי־טאָג וועגן רוסלאַנד

פּראָפ. אַסכאַרן, וועלכער האָט ניט לאַנג צוריק געמאַכט אַ זייער איבער־מאַוועט רוסלאַנד, וועט ריידן דעם שטודענט, נאָוו. 20טן, 8.45 אָוונט, אין פּרץ־זאַל, אויף פדער טעמע "סאָציאַלע באַדינגונגען אין סאָוועט־רוסלאַנד".

די לעקציע ווערט דורכגעפירט אונ־טער אויפזיכט פונם אָרטס קאָמיטעט פון דער אידישער קולטור געזעלשאַפט.

איך נאָמינירט פאַר קאַנדידאַט אין רעדזשיינער שטאָטיקע וואָלן

רעזיגנירט

ל. ראָזנבערג

רעדזשיינע, מאַסק.— מר. ל. ראָזנ־בערג איז לעצטן מאָנטאָג נאָמינירט געוואָרן פון דער אַפּעלאַציאָנער אר־בעטער פאַרטיי פון רעדזשיינע אלס קאַנדידאַט פאַרן סקול באָרד אין די שטאָט וואָלן וועלכע וועלן פאַרקומען מאָנטאָג, דעם 23טן נאָוועמבער.

מר. ראָזנבערג האָט באַקומען זיין אידישע און וועלטלאַכע דערציאונג אין ענגלאַנד, און האָט פאַרגעוועזט זיין שטודיעס אין די אוניווערסיטעטן פון לידז און לאָנדאָן, ענגלאַנד, און אין די אוניווערסיטעטן פון מאָנטרעאָל און קאַנאַדע.

אין אונטערשייד אין מיינונגען עק־זיסטירט צווישן דער אדמיניסטראַציע און די געריכטן וועגן דעם, צי ס׳איז געווען געוועזלאַך צו שליסן די קוואָר־טיר פון דער קולטור־געזעלשאַפט, — באַריכטעט די הינע פּרעסע.

שטימט איין צו פאַר־בלייבן אויפן פאַסטן ביז קאָנווענשאָן

רבי י. ל. זלאָטניק

מאָנטרעאָל, קוועב, נאָוו. 18. — רבי י. ל. זלאָטניק, עקזעקוטיווע דירעק־טאָר פון דער קאַנאַדער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, האָט אָנגעגעבן זיין רע־זיגנאַציע צום קאַנאַדער ציון־ראַט.

דער דאָזיקער האָט ניט אָנגענומען די רעזיגנאַציע, בעטנדיק רבי זלאָטניקן צוריקצוציען זיין באַשלוס. נעמענדיק אין אַנבאַטראַכט אַז עס איז פאַרבליבן בלויז אַ וויי חדשים ביז דער יערלעכער אָנגעוועגשאַן פון דער קאַנאַדער ציר־ניסטישער אָרגאַניזאַציע, האָט רבי זלאָטניק איינגעוויליקט צו פאַרבלייבן דערווייל אויף זיין פּאָזיציע ביז דער קאָנווענשאָן. ער האָט אָבער געמאַכט קלאָר, אַז ער איז אַבסאָלוט אָנטשלאָ־סען מער ניט אָנצונעמען די קאַנדידאַ־טור פאַר דעם אָמט.

איך נאָמינירט פאַר קאַנדידאַט אין רעדזשיינער שטאָטיקע וואָלן

ל. ראָזנבערג

רעדזשיינע, מאַסק.— מר. ל. ראָזנ־בערג איז לעצטן מאָנטאָג נאָמינירט געוואָרן פון דער אַפּעלאַציאָנער אר־בעטער פאַרטיי פון רעדזשיינע אלס קאַנדידאַט פאַרן סקול באָרד אין די שטאָט וואָלן וועלכע וועלן פאַרקומען מאָנטאָג, דעם 23טן נאָוועמבער.

מר. ראָזנבערג האָט באַקומען זיין אידישע און וועלטלאַכע דערציאונג אין ענגלאַנד, און האָט פאַרגעוועזט זיין שטודיעס אין די אוניווערסיטעטן פון לידז און לאָנדאָן, ענגלאַנד, און אין די אוניווערסיטעטן פון מאָנטרעאָל און קאַנאַדע.

אין אונטערשייד אין מיינונגען עק־זיסטירט צווישן דער אדמיניסטראַציע און די געריכטן וועגן דעם, צי ס׳איז געווען געוועזלאַך צו שליסן די קוואָר־טיר פון דער קולטור־געזעלשאַפט, — באַריכטעט די הינע פּרעסע.

ענגלאַנד מאַכט ערשטן שריט אָפּצושאַפן פרייען האַנדל

אימפּעריאַלע אימפּאָרטן ווערן אָבער באַפרייט פון "האַמ־פינג דיוטיס", וואָס וועט זיי געבן זייער אַ גרויסן פאָרצוג

לאָנדאָן, נאָוו. 18. — צום ערשטן מאָל פאַר כמעט האַלבערט יאָר, מאַכט ענגלאַנד אַ שריט אין דער ריכטונג פון אָפּשאַפונג פונם פרינציפּ פון פרייען האַנדל.

עס ווערן דאָ אָנגענומען אַ פּלעטשער, פאָרזיצער פון דער אמע־אָנער באַרד פון אַמיטיס פון פרייען האַנדל, אַ הענרי פּ. פלעטשער, פאָרזיצער פון דער אמע־אָנער באַרד פון אַמיטיס פון פרייען האַנדל.

עס ווערן דאָ אָנגענומען, אַז הענרי פּ. פלעטשער, פאָרזיצער פון דער אמע־אָנער באַרד פון אַמיטיס פון פרייען האַנדל, וועט אַנאָנסירן אַז אין דער ריכטונג פון אָפּשאַפונג פון דער אַמפּאָרט־זאָלן, וועלכע זיינען אויפגעלייגט אין דער אַמפּאָרט־טאַריף פון פעברואַרי, 1931, ווערן אָפּגעשאַפט אַלע אַמפּאָרטן, אויסגענומען אַלע אַמפּאָרטן פון אַ געוויסן מין, אַז אַלע אַמפּאָרטן פון אַ מין, וועלכע זיינען אויפגעלייגט אין אַ מאָנאַט, אַז אַלע אַמפּאָרטן פון אַ מין, וועלכע זיינען אויפגעלייגט אין אַ יאָר